

**YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASIDA SAN'AT
TA'LIMINING INNOVATSION YO'NALISHLARI: TASVIRIY SAN'AT
ASARLARINI RAMZIY TAHLIL QILISH ORQALI TALABALARNI
MUSHOHADA MA'DANIYATIGA O'RGATISH**

Rahimboyeva Mohira

*Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti Tasviriy san'at
yo'nalishi 1-bosqish magistranti*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida belgilangan ma'naviy-ma'rifiy islohotlar kontekstida tasviriy san'at ta'limining yangi metodik yo'nalishlari tahlil qilinadi. Xususan, ramziy tahlil asosida talabalarda mushohada, tafakkur va estetik ongni shakllantirishning samarali uslublari ochib beriladi.*

Kalit so'zlar: *tasviriy san'at, ramziy tahlil, mushohada, metodika, tafakkur, strategiya, san'at ta'limi.*

**INNOVATIVE DIRECTIONS OF ART EDUCATION IN THE
DEVELOPMENT STRATEGY OF NEW UZBEKISTAN: METHODOLOGY
OF TEACHING STUDENTS THE CULTURE OF REFLECTION THROUGH
SYMBOLIC ANALYSIS OF VISUAL ARTWORKS**

Annotation: *This article analyzes new methodological approaches in fine arts education within the context of spiritual and educational reforms outlined in the Development Strategy of New Uzbekistan. In particular, it reveals effective methods of developing students' reflection, thinking, and aesthetic awareness through symbolic analysis.*

Keywords: *fine arts, symbolic analysis, reflection, methodology, thinking, strategy, art education.*

ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА: МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ КУЛЬТУРЕ РАЗМЫШЛЕНИЯ ЧЕРЕЗ СИМВОЛИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Аннотация: В данной статье рассматриваются новые методические направления в преподавании изобразительного искусства в контексте духовно-просветительских реформ, обозначенных в Стратегии развития Нового Узбекистана. В частности, раскрываются эффективные методы формирования у студентов навыков размышления, мышления и эстетического восприятия посредством символического анализа.

Ключевые слова: изобразительное искусство, символический анализ, размышление, методика, мышление, стратегия, художественное образование.

KIRISH

Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasida ta’lim tizimiga alohida e’tibor qaratilib, unda yoshlarda mustaqil fikrlash, estetik ong va kreativ tafakkurni shakllantirish asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilangan. San’at ta’limi, xususan tasviriy san’at orqali bunday maqsadlarga erishish imkoniyati yuqori. Ramziy tahlil metodikasi orqali tasviriy san’at asarlarini chuqur mushohada qilishga o‘rgatish esa bu yo‘ldagi samarali vositalardan biridir.

Bugungi globalashuv davrida san’at asarlarini faqat estetik baholash emas, balki ularni mazmuniy, ma’naviy va ramziy jihatdan tahlil qilish zamonaviy ta’limning dolzarb vazifalaridan biriga aylangan. Ayniqsa, tasviriy san’at sohasida bu yondashuv yoshlarning badiiy tafakkurini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Ramziy tahlil metodikasi orqali talaba birgina rasm yoki haykal ortida qanday g‘oya, ijtimoiy fikr yoki ma’naviy qadriyat yashiringanini anglay boshlaydi. Masalan, xalqimizning boy madaniy merosida tez-tez uchraydigan qushlar, daraxtlar, oy va quyosh, ko‘z kabi timsollar san’at asarlarida chuqur ma’noga ega. Qush — erkinlik, orzu, ruhiy yuksalish timsoli bo‘lsa, daraxt — hayot, baraka, bardavomlik timsoli sifatida talqin etiladi. Talaba ushbu ramzlarni mustaqil tahlil qilishga o‘rgansa, u har qanday badiiy asarni chuqurroq tushunishga intiladi. Yana bir muhim jihat shundaki, ramziy tahlil

metodikasi san’at asarlarini tarixiy, madaniy va sotsiologik kontekstda o‘rganishga imkon yaratadi. Bu esa nafaqat ijodiy tafakkurni, balki tahliliy fikrlash, interfaol mulohaza va erkin mulohaza yuritish ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi. Masalan, talabalarga O‘zbekistonning mustaqillik yillarida yaratilgan san’at asarlaridagi ramzlar va ularning milliy g‘oya bilan uyg‘unligini tahlil qilish topshirilsa, ular san’atning ijtimoiy-madaniy ahamiyatini chuqurroq anglaydi. Shuningdek, Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasida belgilangan “ma’naviy uyg‘onish — milliy yuksalish” tamoyili doirasida san’at ta’limi orqali talabalarning ichki dunyosini boyitish, ularni ongli, fikrlovchi va badiiy-estetik tafakkur egasi qilib tarbiyalashga katta e’tibor qaratilmoqda. Bu esa zamonaviy metodik yondashuvlarni, xususan ramziy tahlilni ta’lim jarayoniga joriy etishni taqozo etadi.

Ramziy tahlil asosida talabalarda quyidagi ko‘nikmalar shakllanadi:

Estetik idrok — tasviriy obrazlarni nozik sezish va tushunish;

Tahliliy fikrlash — asardagi ramzlar va timsollarni tahlil qilish;

Assotsiativ tafakkur — badiiy obrazni boshqa ijtimoiy-ma’naviy tushunchalar bilan bog‘lay olish;

Og‘zaki va yozma ifoda — o‘z fikrini badiiy-estetik asosda aniq va mantiqiy bayon eta olish.

Shu bilan birga, zamonaviy AKT (axborot-kommunikatsiya texnologiyalari) vositalaridan foydalanib, interaktiv ta’lim usullari orqali ramziy tahlilni dars jarayoniga integratsiya qilish ham dolzarbdir. Masalan, san’at asarlarini raqamli platformalarda guruh bo‘lib tahlil qilish, “vizual esse” tayyorlash, virtual ko‘rgazmalarni tahlil qilish — bularning barchasi mushohada jarayonini jonlantiradi.

Xulosa: San’at ta’limini innovatsion yondashuvlar asosida takomillashtirish Yangi O‘zbekistonning ma’naviy yuksalish strategiyasida muhim o‘rin tutadi. Ramziy tahlil metodikasi orqali talabalarni mushohada madaniyatiga o‘rgatish — ularning tafakkurini, estetik didini va hayotga badiiy qarashini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu esa nafaqat san’at sohasida, balki shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishda ham muhim ko‘nikmalarni shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston – taraqqiyot va bunyodkorlik yo‘lida. – Toshkent: O‘zbekiston, 2022.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi” to‘g‘risidagi farmoni. – // lex.uz
3. Tojiyev M. Tasviriy san‘at nazariyasi va tahlili. – Toshkent: San‘at, 2019.
4. Qosimova Z., Sodiqova N. Pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar. – Toshkent: TDPU, 2020.
5. Karimova D. San‘at asarlarining ramziy talqini va mushohada metodikasi. – “Ilm sarchashmalari” ilmiy jurnali, 2021, №3.
6. Oripov G‘. Estetik tarbiya va badiiy tafakkurni rivojlantirish yo‘llari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
7. Raxmonov N. Zamonaviy san‘atshunoslik va tahlil metodlari. – “San‘at va madaniyat” ilmiy-amaliy jurnali, 2020, №4.
8. Dewey J. Art as Experience. – New York: Minton, Balch & Company, 1934.
9. Arnheim R. Visual Thinking. – Berkeley: University of California Press, 1969.
10. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. San‘at ta‘limi yo‘nalishi bo‘yicha namunaviy o‘quv dasturi. – Toshkent, 2023.